RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 77.520/1
van 3 maart 2025

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de premie voor de aankoop of verhuur van energiezuinige huishoudtoestellen, vermeld in artikel 6.4.1/4 van het voormelde besluit en wat betreft de verbouwlening, vermeld in artikel 7.9.2/0/7 e.v. van het voormelde besluit’

‡LW-ADDZNDICI-HHFCAVT‡

Op 24 februari 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de premie voor de aankoop of verhuur van energiezuinige huishoudtoestellen, vermeld in artikel 6.4.1/4 van het voormelde besluit en wat betreft de verbouwlening, vermeld in artikel 7.9.2/0/7 e.v. van het voormelde besluit’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 27 februari 2025. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Lennart NIJS, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 3 maart 2025.

*

‡LW-ADDZNDICI-HHFCAVT‡

STREKKING VAN HET ONTWERP

1.1. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe uiteenlopende wijzigingen aan te brengen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 ‘houdende algemene bepalingen over het energiebeleid’ (hierna: ‘Energiebesluit’).

1.1.1. In de eerste plaats wordt beoogd de voorwaarden te verstrengen voor de toekenning van de premie van 250 euro door de elektriciteitsdistrubitienetbeheerder, in de vorm van een kortingsbon, voor de aankoop of verhuur van nieuwe energiezuinige huishoudtoestellen.

Daartoe wijzigt artikel 1 van het ontwerp verschillende onderdelen van artikel 6.4.1/4 van het Energiebesluit. Daarbij wordt de mogelijkheid opgeheven om de kortingsbon aan te vragen voor de aankoop of verhuur van een droogkast (artikel 1, 1°), wordt geëxpliciteerd dat enkel huishoudelijke afnemers aanspraak kunnen maken op de kortingsbon (artikel 1, 2° en 3°), en wordt de variant van de kortingsbon voor kleine verbruikers opgeheven (artikel 1, 4°). Artikel 1, 5°, van het ontwerp verduidelijkt dat per type huishoudtoestel maar één premie per vijf jaar kan worden aangevraagd, en dat de geldigheid van de kortingsbon beperkt is tot vijfenveertig dagen. Het aantal premies dat kan worden verkregen wordt daarbij beperkt. Tot slot wordt verduidelijkt dat het huishoudtoestel waarvoor de premie wordt gebruikt minimaal een prijs van 250 euro moet hebben.

In het verlengde hiervan wordt de wijze waarop het inkomen wordt bepaald van de afnemer die de premie aanvraagt, alsook van de persoon die een beroep doet op de energiescan, gewijzigd, om deze meer in lijn te brengen met het inkomensbegrip dat wordt gehanteerd in het kader van Mijn VerbouwPremie en de EPC-labelpremie (artikel 2 van het ontwerp; ontworpen artikel 6.4.1/6/3, eerste lid, 1°, van het Energiebesluit).

1.1.2. Daarnaast beoogt het ontwerp de regeling inzake de Verbouwlening op een aantal punten aan te scherpen (artikelen 3 en 4 van het ontwerp).

Artikel 3 van het ontwerp wijzigt artikel 7.9.2/0/9 van het Energiebesluit, teneinde te bepalen dat leners die een toegekende verbouwlening eenzijdig hebben beëindigd, alsook particulieren die op hetzelfde adres als de lener gedomicilieerd zijn, tot zes jaar na de eenzijdige beëindiging geen nieuwe verbouwlening kunnen krijgen voor hetzelfde onroerend goed of gedeelte ervan.

Artikel 4 van het ontwerp wijzigt artikel 7.9.2/0/15 van het Energiebesluit, en bepaalt dat de offertes en meetstaten op basis waarvan de verbouwlening wordt toegekend naargelang het geval maximaal zes of twaalf maanden oud mogen zijn op de datum van indiening van de aanvraag.

1.1.3. Artikel 5 van het ontwerp vult artikel 7.9.2/1, § 1, eerste lid, 5°, van het Energiebesluit aan, om te verduidelijken dat bij de bepaling van het inkomen van huishoudelijke afnemers die een begeleidings- en ondersteuningstraject met het oog op bepaalde renovatiewerken in het kader van de woonkwaliteit, door het Energiehuis wensen op te starten tevens rekening moet

‡LW-ADDZNDICI-HHFCAVT‡

worden gehouden met het inkomen van de gehuwde of wettelijk samenwonende partner die mee de woning bewoont.

1.1.4. Artikel 6 van het ontwerp, ten slotte, wijzigt artikel 10.1.14, §§ 1 en 2, van het Energiebesluit en bevat een aantal nieuwe maatregelen in het kader van de aanvraag van sommige tegemoetkomingen via het online platform. Enerzijds wordt in het geval in het aanvraagdossier voor de premie voor energiezuinige huishoudelijke toestellen, de energiescan of de verbouwpremie bewijsstukken ontbreken, de aanvrager automatisch de mogelijkheid gegeven om ontbrekende bewijsstukken te bezorgen en anderzijds zal in het kader van de toekenning van de premie voor energiezuinige huishoudelijke toestellen en het uitvoeren van de energiescan het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (hierna: VEKA) bepaalde persoonsgegevens van de aanvragers bezorgen aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij.

1.2. De inwerkingtreding van het ontworpen besluit is voorzien op de dag die volgt op de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad (artikel 7).

ONTVANKELIJKHEID VAN DE ADVIESAANVRAAG

2.1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling in de adviesaanvraag gemotiveerd:

> “door de omstandigheid dat de Vlaamse Regering de voorgestelde wijzigingen zo snel als mogelijk ingang wil doen vinden met het oog op het vermijden van een buitensporige budgettaire impact, in combinatie met de verhoging van de doelmatigheid van de maatregel en het vermijden van oneigenlijk gebruik. Te weten:
>
> - De in 2023 besliste switch van een doelgroep op basis van statuut naar een (veel ruimere) doelgroep op basis van inkomen blijkt nu, samen met de heel laagdrempelige volledige geautomatiseerde aanvraagprocedure, te leiden tot een aantal aanvragen dat de ramingen ver overtreft.
>
> Tegelijkertijd werd vastgesteld dat het aanbod en de prijzen van de huishoudtoestellen in kwestie de afgelopen periode zodanig evolueerden, dat een verstrenging van de labels aangewezen is. Daarbij wordt de ondersteuning van de aankoop van een droogkast als minder relevant geacht ten opzichte van die voor andere toestellen. De droogkast wordt daarom best zo snel mogelijk geschrapt.
>
> - Door een daling van de wettelijke rentevoet is de rentevoet voor een verbouwlening sinds 4 februari 2025 voor het eerst sinds de invoering van de verbouwlening lager dan de voorgaande rentevoet (1,5% ten opzichte van 2,25% en 2,75% in de voorbije twee jaar). Dit heeft tot gevolg dat leners er voordeel bij hebben hun lopende verbouwlening op te zeggen, het volledige bedrag terug te betalen en daarna een nieuwe verbouwlening aan te gaan met een lagere rentevoet. Dit is een oneigenlijk gebruik van de wetgeving en leidt naast een

‡LW-ADDZNDICI-HHFCAVT‡

grotere budgettaire impact ook tot een toename van de administratieve lasten voor de Energiehuizen.”

2.2. Wat betreft de wijziging van de bepalingen inzake de Verbouwlening geeft de aangehaalde motivering weliswaar aan waarom de maatregel genomen moet worden, maar die motivering bevat geen pertinente en voldoende concrete gegevens die het aannemelijk maken dat de ontworpen regeling dermate spoedeisend is dat noodzakelijkerwijze een beroep moet worden gedaan op een aanvraag om een advies binnen vijf werkdagen. Inzonderheid blijkt niet waarom, op het ogenblik van de adviesaanvraag, niet kon worden volstaan met een aanvraag om een advies binnen dertig kalenderdagen, zijnde de kortste termijn waarvoor geen voorwaarde inzake spoedeisendheid geldt.

Wat betreft de verduidelijking van het inkomensbegrip voor de huishoudelijke afnemers die een begeleidings- en ondersteuningstraject met het oog op bepaalde renovatiewerken in het kader van de woonkwaliteit, door het Energiehuis wensen op te starten, bevat die motivering geen enkel gegeven die de spoedeisendheid kan verklaren.

2.3. Uit wat voorafgaat volgt dat de adviesaanvraag *onontvankelijk* is wat de artikelen 3, 4, 5 en 6 betreft, althans voor zover die laatste bepaling géén betrekking heeft op de aanvraag van de premie voor energiezuinige huishoudelijke toestellen.[1]

Wat betreft de artikelen 1, 2, en 6, voor zover die laatste bepaling betrekking heeft op de aanvraag van de premie voor energiezuinige huishoudelijke toestellen, is de adviesaanvraag wel ontvankelijk. Het onderzoek is dan ook beperkt tot die bepalingen.

Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich wat die bepalingen betreft moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

RECHTSGROND VAN DE ONDERZOCHTE BEPALINGEN VAN HET ONTWERP

3.1. De artikelen 1 en 2 van het ontwerp vinden rechtsgrond in artikel 7.5.1 van het decreet van 8 mei 2009 ‘houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid’ (hierna: Energiedecreet), voor zover een openbare dienstverplichting van de elektriciteitsdistributie-netbeheerder wordt geregeld, in de artikelen 8.2.1, 1°, en 8.7.1, van het Energiedecreet, voor zover een premie voor de huishoudelijke afnemer wordt geregeld, en in artikel 8.4.1. van het Energiedecreet, voor zover een wijziging aan de premie voor de niet-commerciële instelling of publiekrechtelijke rechtspersoon wordt aangebracht.

Artikel 6, 1°, van het ontwerp vindt eveneens rechtsgrond in het reeds aangehaalde artikel 8.7.1 van het Energiedecreet.

[1] Die bepalingen dienen dan ook uit het ontwerp te worden weggelaten of, wat artikel 6 betreft, te worden aangepast.

‡LW-ADDZNDICI-HHFCAVT‡

Voor artikel 6, 2°, van het ontwerp, dat de bezorging regelt van persoonsgegevens van aanvragers van de premie aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij door het VEKA, kan rechtsgrond worden gevonden in artikel 12.6.1, § 2, derde lid, van het Energiedecreet, dat niet in de rubriek 'Rechtsgronden' wordt vermeld. Die bepaling machtigt de Vlaamse Regering om de nadere voorwaarden en modaliteiten vast te leggen voor de gegevensuitwisseling[2] tussen de diensten van de Vlaamse overheid, die belast zijn met het toekennen van de premie, en de distributienetbeheerder of zijn werkmaatschappij, vermeld in het tweede lid.

3.2. Naast de bepalingen die als rechtsgrond zouden moeten dienen voor de bepalingen van het ontwerp waarvoor de adviesaanvraag onontvankelijk is – en die om die reden uit de aanhef zullen moeten worden weggelaten – wordt in de rubriek 'Rechtsgronden' van de aanhef ook melding gemaakt van artikel 3.2.1, § 3, van het Energiedecreet. Die bepaling, die de Vlaamse Regering machtigt om met de kredieten van het Energiefonds subsidies toe te kennen voor de uitvoering van haar energiebeleid, biedt geen rechtsgrond voor het ontwerp.

Voor een nuttig begrip van de ontworpen regeling kan worden aanvaard dat die bepaling in de aanhef wordt vermeld bij wijze van beschrijving van het juridisch kader. In dat geval zou een nieuwe rubriek "Juridisch kader" met die vermelding dan wel dienen te volgen na het vermelden van de verplichte en facultatieve vormvereisten.

ONDERZOEK VAN DE TEKST VAN DE ONDERZOCHTE ARTIKELEN

De Aanhef

4.1. De rubriek 'Rechtsgronden' in de aanhef dient te worden aangepast in het licht van is opgemerkt *sub* 3.1 en 3.2.

4.2. De rubriek 'Vormvereisten' dient te worden aangevuld met een verwijzing naar het advies van de Inspectie van Financiën van 23 januari 2025.[3]

4.3. Gelet op opmerking 3.2. kan een rubriek "Juridisch kader" in de aanhef worden ingevoegd.

Artikel 1

5. Het ontworpen artikel 6.4.1/4, vijfde lid, van het Energiebesluit, bepaalt dat "[d]e geldigheid van iedere kortingsbon, vermeld in het tweede lid, (…) beperkt [is] tot 45 dagen." Door de wijze waarop die bepaling is geformuleerd, lijkt die bepaling ook te zullen gelden voor de reeds aangevraagde kortingsbonnen, hoewel de huidige regeling geen tijdsbeperking bevat.

[2] De essentiële elementen van die gegevensverwerking zijn overigens reeds geregeld in artikel 12.6.1, § 3, van het Energiedecreet.

[3] Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2019/4 van 25 oktober 2019, aanwijzing 80, 4°.

‡LW-ADDZNDICI-HHFCAVT‡

Gevraagd naar de bedoeling van de stellers van het ontwerp op dit punt, verklaarde de gemachtigde het volgende:

> "[D]e kortingsbonnen die voor de inwerkingtreding van deze wijziging zijn aangemaakt blijven hun geldigheid behouden. De wijziging genereert enkel rechtsgevolgen naar de toekomst toe voor nieuwe bonnen. Artikel 6.4.1/4, tweede lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 houdt immers in dat de premie wordt toegekend in de vorm van een kortingsbon. Dus de premie wordt daadwerkelijk verstrekt op het moment van afleveren van de bon en tegen de voorwaarden die op dat moment van toepassing zijn."

Om ter zake geen enkele onduidelijkheid te laten bestaan, dient een duidelijke (overgangs)bepaling te worden toegevoegd, waaruit blijkt dat op de kortingsbonnen die zijn uitgereikt vóór de inwerkingtreding van de ontworpen regeling, de bepalingen van toepassing blijven die op dat ogenblik van kracht waren.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI Pierre LEFRANC

‡LW-ADDZNDICI-HHFCAVT‡